

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ "ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ,"

Η ιστορική επίθεσις τών αξιωματικῶν πρὸ 40 ἐτῶν. Μία ὄργανωμένη ἐκστρατεία, μὲ τοσκούρια!... Σκέψις νὰ τινάξουν τὸ κτίριε μὲ δυναμίτιδα! Τὰ Γραφεῖα τῆς "Ακροπόλεως" γῆς Μαδιάμ! Σκληρῆς φρίκης. Τὸ περίηρον τηλεγράφημα τοῦ Βλάση Γαβριηλίδη. Τί ἐκεῖν ὁ ἀρχιουστράτης τῆς "Ακροπόλεως" Ἐμμ. Ρεπούλης. Ὁ ἀναθέρωσις τοῦ Στρατοῦ. Ἡ ἐρῆ καὶ Χαρ. Τρικούπη, κλπ.

« Ἀκρόπολις, τοῦ ἀεινήτου Βλάση Γαβριηλίδη, εἶνε βέβαια μὰ ἀπὸ τῆς πρὸ ἱστορικῆς ἐφημερίδος μὰς καὶ δικαίως ὀνομάστειε «Σχολὴ τῆς Ἑλληνικῆς Δημοσιογραφίας». Τὸ ἱστορικώτερον ὄμιος δημοσιονία τῆς εἶνε ἕνα ἡμίφυλλο, πὸν κυκλοφόρησε σὲ τραχιῆς γῆ' αὐτῆν περιστασιεὶς καὶ ἔφειε τὸν ἑξῆς τίτλο : « ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ » — Ἰδιοκτίτης Β. Γαβριηλίδης. — Ἔτος ΓΓ', ἀρ. 4.491. — Κυριακῆ, 21 Αὐγούστου 1894. — Τιμᾶται λεπτὰ 10. — Γραφεῖα ... ».

Καθὼς βλέπετε, στῆ θέσι τῶν Γραφείων ἵσχυρον ἀποσωπτικῆ. Γιατὶ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ συντάκτης τῆς πανελληνίου αὐτῆς ἐφημερίδος...δὲν εἶχαν γραφεῖα ! Τὰ εἶχαν σπάσει ὁ ἀξιωματικὸς τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν, τὰ εἶχαν κάνει γῆς Μαδιάμ. Καὶ ὁ καταδιωχόμενος Ἀκροπολίτης (ποῦ εἶχαν λάβει ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ τὸ τηλεγράφημα τοῦ Γαβριηλίδη : «Θάρρος ! Ἐστὲ γενναῖοι. Ὁ Θεὸς εἶνε μέγας !»), ὁ ἀπότονος συντάκτης, ἔγραψαν σὲ συνικνια καὶ χαρμενία, στὰ σπῆτα τους, ὅπου μορφοῦσαν. Θὰ διηγηθῶσι τὰ δραματικὰ αὐτὰ συμβάντα, ποῦ, ἀν καὶ πέρασαν ἀπὸ τὴν 40 ἀκριβῶς χρόνια, ζοῦν ἀλησιόμητα στῆς ἀναμνήσεις τῶν γεροντοτέρων, καὶ μάλιστα τῶν δημοσιογράφων.

Ἐκείνὸ τὸ καλοκαίρι, ὁ Βλάσης Γαβριηλίδης ἐταξείδευε στὴν Εὐρώπῃ, ἀλλ' ἡ σὴντάξις τῆς « Ἀκροπόλεως » εἶχε πληροφοριεὶς ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς ἐσχεδιάζων ἐπίθεσι ἐναντίον τῆς, γιὰ ὅσα περὶ στρατοῦ καὶ νεαρῶν βλασημοφῶν εἶχε γραφεῖ στὰ τελευταῖα τῆς φύλλο. Ὁτόστω, ὁ συντάκτης δὲν ἔδωσαν πίστι σ' ὅλ' αὐτὰ καὶ τὰ ἐθεώρησαν ἀπλῆς φοβήρε. «Ὅμοια τῆς καρδιάνους», ὅπως εἶλεσαν.

Ἐντόστω, ὁ ἀξιωματικὸς τῶν διαφόρων σημάτων συννευερῆσαν πολλὰς φορῆς στὴ Στρατιωτικὴ Λέσχῃ, πὸς θὰ ἔπαυσαν τὴν ἐκδοκίαν τους. Καὶ ὀφισθῆ ἡ 20ῃ Αὐγούστου, ἡμέρα Σάββατο, γιὰ τὴν εἰδίσει. Ἀπὸ τὸ προτὶ τῆς ἡμέρας αὐτῆς, οἱ ἀξιωματικοὶ, λοχαγοὶ καὶ ἄλλοι κατώτεροι, μαζεθῆσαν στὴ Λέσχῃ, τὸ μεσημέρι ἔγραψαν ἐκεῖ καὶ στῆς 2 μ.μ. ἦσαν παρόντες καὶ ἔτοιμοι 130 ἀξιωματικοὶ, τοῦ Πυροβολοῦ, τοῦ Ἰππικοῦ, τοῦ Μηχανικοῦ, καὶ σὴν τῆσι αὐτῇ 18 λοχαγοὶ μὲ τὰ ζῆφῃ, ρεβόλλερ, καὶ σκοπανεῖς μὲ τὴν μπλοκίε τῆς δουλειᾶς, τὰ τοσκούρι... τους καὶ λοιπὰ σῆνεργα.

Στῆς 2 1/2 ἔξελθοναν ὅλα αὐτοὶ, ἦσαν βαδίζοντες, ἀποασπτικοὶ, διὰ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, καὶ μπῆκαν στὴν ὁδὸ Σοφοκλέους, ὅπου ἦσαν τότε τὰ γραφεῖα τῆς « Ἀκροπόλεως ». Μπροστὰ ἐτήρησαν ὁ ἰταξιωματικὸς καὶ ἄελάτα μὲ τὰ τοσκούρια, πὸν προσπαθῶσαν νὰ τὰ κινήσουν ἀπὸ τὰ βλῆματα τῶν διαβατῶν. Ἀξιολοηθῶσαν ἀτάκτως οἱ ἀξιωματικοὶ. Μπροστὰ στὸ Χορηγιαστικῆ, ὁ ἀξιωματικὸς ἀνάστησαν ἕνα συντάκτη τῆς « Ἀκροπόλεως ». Ἐνας ἰστολογῶς τῶν ἀνεγνώρισις καὶ τὸν ἔγραψε...

Ἐπειτα, μὲ γρήγορο βηματισμὸ, τὸ περίηρον αὐτὸ στρατιωτικὸ σῆμα ἤθεσε καὶ στάθηκε μπροστὰ στὴν « Ἀκρόπολι ». Στὰ γραφεῖα τὴν ὄρα ἐκείνη δὲν εἶπαχε κανεῖς, οὔτε ἀπὸ τὸ συντακτικὸ, οὔτε ἀπὸ τὸ διαχειριστικὸ προσωπικὸ, ἀφοῦ ἡ ἐργασία ἄρχισε τὸ ἀπόγευμα. Στὸ ἐπάνω πάτωμα ἦταν ἡ κατοικία τῆς οικογενείας τοῦ Γαβριηλίδη, δηλαδὴ ἡ μητέρα του καὶ ἡ δύο θυγατέρες του, ἡ δεσποινίς Ἀρριέλα καὶ ἡ δεσποινίς Ἄννα, ἡῆ καὶ κυρία Θεοδ. Σανδινού. Τότε ἦσαν μαζὰ κοριτσάκια. Καὶ αὐτῆς ὄμοια τῆς ἡμέρας ἐκείνης παραθῆσαν στὴν Κηρσά.

Μόλις ὁ θροῦφος τῶν γραφείων, ὁ περίηρος Μπάριμα - Κώστας, εἶδε τὸ υπολοῖσι αὐτὸ τῶν ἐπιδρομῶν, ἔτρεξε κ' ἔκλεισε τὴν ἐξώπορτα τῶν γραφείων. Οἱ ἀξιωματικοὶ χτύπησαν γ' ἄνοιξι, καὶ εἰσιδῆ δὲν ἔπαυσαν ἀπάντη, ἀρχίσε ἡ εἰδίσει. Μὲ τὰ χτυπήματα τῶν τοσκούριων, ἔπαιε πρώτη ἡ ἐπιγραφοῦς « Ἀκροπόλις » καὶ γίνεχε κομμάτια, καὶ εἰπειτα ἡ μεγάλη πόρτα οὐλοῖσχε καὶ ἄνοιξε διάπλατι, ἀφῆνοντας ἀνοχτὸ τὸ δρόμο στοὺς ἐπιδρομῆς. Μπῆκαν τότε στὸ προαίμιο πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἄρχισαν νὰ δύνουν διαταγῆς. Ὁ Μπάριμα - Κώστας, ἀλοχῶντας τῆς τοσκούριε, ἔφριξε ἕναν πυροβολισμὸν στὸν ἀέρα. Σ' αὐτὸν ἀπάντησαν μερικὸι πυροβολισμοὶ ἐκ μέρους τῶν ἐπιδρομῶν. Οἱ πυροβολισμοὶ καὶ ὁ θρόνους ἐστῆσαν στὸ πόδι τῶς γείτονες καὶ μάζεψαν πολλοὺς περιήγοις στὴν ὁδὸ Σοφοκλέους. Ἄλλ' οἱ ἰταξιωματικοὶ καὶ μερικὸι ἀστυνῆρες ἐπλοδῆσαν τὸν πολεῖτε νὰ πλησιῶσουν. Ὅταν δὲν μερικὸι ἀπὸ τὸς τελευταῖους ἐξεδιήλθοναν ἀποδομασιεὶς γιὰ τὴν ἐπιδρομῃ, ἀλοχῶντας ἄγριε φοβήρε ἀπὸ τὸς στρατιωτικῶς : — Πίσω, πολῖται !... Μὴν πλησιῶσι κανεῖς !... Θὰ σᾶς σκοτώσιμε ! Καὶ συγχρόνως ἀλοχῶνταν ζητοκωραγῆς τῶν ἀξιωματικῶν ἰπέρο τοῦ

στρατοῦ καὶ τοῦ...ἔθρους !...

Τὶ γίνονταν τὴν ὄρα ἐκείνη μέσα στὰ γραφεῖα καὶ σ' ἄλλα διαμερίσματα τῆς « Ἀκροπόλεως », δὲν περιγράφεται. Μόνον τὸ θέμα τῆς καταστροφῆς τοῦ ἔγινε, μορφοῦσε νὰ δώσι μὰ ἰδέα τῆς λύσσης, τοῦ φανατισμοῦ, μὲ τὸν ὅποιον ἔπέλεσαν ἐναντίον τῶν ἀφῆρων ὁ εἰωνοῖνον βαθμοφόροι. Ἡ « Ἐστία τῆς ἐπομένης ἔγραψε σχετικῶς :

«...Λεπτομερῶς δὲν εἰμπορεῖ κανεῖς νὰ περιγράψῃ τὴν καταστροφῆν, τὸν καταθροῦματισμὸν, τὸν καταξέσχισμα, τὸν διαμελισμὸν, τὸν διασκορπισμὸν ὄλων τῶν ἀντικειμένων, πὸν ἀποτελοῦν τὸν πολὺμορφον ὄργανισμὸν τῆς ἐφημερίδος, εἰς γραφεῖα, εἰς ἐπιπλα καὶ σκεῦῃ, εἰς ἀποθήκα, εἰς λογιστήρια, εἰς βιβλία καὶ βιβλιοπωλεῖον, εἰς ἐφημερίδας, εἰς λεξικά, εἰς συγγράμματα διάφορα, εἰς τυπογραφεία, εἰς μηχανισμῆτα, εἰς χυτήρια, εἰς πιεστήρια, τραπέζας, εἰς διάκοσμον, εἰς ὅτι τέλος δύναται νὰ ἔχη ἐν μέγα ἐρροσάτισμῳ, ἕνας πολλαπλοῦς ὄργανισμὸς, λειτουργῶν ἐν ρυθμῷ ὀρολογίου.»

Ὅλα αὐτὰ εἶχαν μεταβληθῆ σὲ συντρίμματα καὶ ἄλλα πετάχτηκαν στὴν ἀγλῆ τῶν γραφείων. Ἄλλα στὸ δρόμο, ὅπου μὲ ζητοκωραγῆς ἰπέρο τοῦ στρατοῦ τὰ ἰποδῶζονταν ὁ ἔξω μόνοντες ἀξιωματικὸς !...

Ὅτε τὴν ἰδιαιτέρη κατοικία τῆς οικογενείας τοῦ Βλάση Γαβρ ἰδίη ἐσοδόσθησαν ὁ ἐπιδρομῆς. Ἀνέθρησαν κ' ἐκεῖ καὶ τάσπασαν ὅλα : τὴ βιβλιοθήκῃ του, μεγιστῆς ἀξίας, τὰ πολυτελῆ ἔπιπλα, τοὺς ζωγραφικῶς πίνακες, τὰ καλλιτεχνικὰ ἀντικείμενα, τὸ ἰδιαιτέρο τῶν γραφείων, τὰ κρεβάτια τῶν δύο κοριτσῶν του, τὸ ρουχισμὸ, ἀκόμη καὶ μὰ ὄραια εἰκόνα τοῦ βασιλέως — ὅλα τὰ ἔπαυσαν, τὰ κωφεῖα, τὰ ἔξοχιζαν καὶ τὰ ποδοπατοῦσαν.

Τέλος, ἀφοῦ κατέστρεψαν τὰ πάντα, ἀφοῦ δὲν ἀφῆσαν τίποτε γερὸ, οὔτε τὰ ἔζῆμα τῶν παρθῶν, σκέφτηκαν γιὰ μὰ στιγμή ν' ἀναντιῶζον καὶ τὸ κτίριε μὲ δυναμίτιδα, ἀλλ' ὁ λογιώτερος τοὺς ἀναγῆτισαν, μὲ τὴν πληροφορία ὅτι τὸ κτίριε δὲν ἦταν ἰδιοκτησία τοῦ Γαβριηλίδη. Ἡ μεγαλύτερα λύσσα τους ἔσπασε ἐναντίον τοῦ μεγάλου κληνδικῶς πιστηριῶν τῆς « Ἀκροπόλεως », πὸν ἦταν τότε τὸ πρότω στὴν Ἀνατολῃ καὶ μὲ μορφοῦσε νὰ τυπῶν 25 χιλιάδες φύλλα τὴν ὄρα, οσοῦ γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

Ἀκόμη κ' ἕνα κανονικὸν στὸ κλοιβὸ τοῦ τὸ σκότισαν καὶ τὸ ποδοπάτησαν οἱ...γενναῖοι ἐπιδρομῆς !...

Ὁ Βλάσιος Γαβριηλίδης (Σκίτσο)

Μετὰ τὴν πλήρη καταστροφῆ, οἱ ἀξιωματικοὶ ἀπεχῶρησαν, ἐνὸ ἄπειρο πλήθος μαζεθόνταν στὴν ὁδὸ Σοφοκλέους καὶ ἐσχολῖαζε τὰ συμβάντα. Ἐχε πᾶσι συντελεσθῆ ἡ καταστροφῆ, ὅταν κατέβησε ἐπὶ τῶν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς Μαυροῦ, ὁ διεθυντῆς τῆς ἀστυνομίας Βλαζουλοῦ, ὁ ἰταγορῶραρος Κασιώτης, καὶ ὁποῖοι — γραφεῖ ἡ « Ἐστία » — ἀφοῦ ἀνήλλαξαν λέξεις τινὰς μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν, διέταξαν τὴν διάλυσιν τοῦ ἐκεῖ συγκεντρωθέντος πλήθους !...

Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος Α', τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἔλειπε στὸ Αἴε - λῆ - Μπαῖν, καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία εἶχε ἀναθεθῆ στὸ Λιάδωχο Κωνσταντῖνο, ὁ ὁποῖος παραθέριζε στὸ Τατοῖο. Ἐνας συντάκτης τῆς « Ἀκροπόλεως » ἀνέβηρε στὴν Τατοῖο γιὰ νὰ διαμαρτυρηθῆ στὸν Λιάδωχο, αὐτὸς ὄμιος εἶχε μᾶθε τὴν γεγονότα ἀπὸ τὸν ἰσπαστικὸν τὸν Κατζάπολι. Ὁ ἀρχιουστράτης Ἐμμ. Ρεπούλης ἀνεγέθη τηλεγραφικῶς στὸν βασιλεῖα, καὶ συγχρόνως ἀνήγγειλε τὴν καταστροφῆ στὸν διεθυντῆ τοῦ Βλάση Γαβριηλίδη, πὸν βρισκόνταν στὸ Βερολίνο.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ὁ προηγουμένως Χαρ. Τρικούτης δὲν ἐγνώριζε ὅτι ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἡ ἐπίθεσις, στοὺς δημοσιογραφικῶς ὄμιος κλοχῶς ἔλεγον ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἰταγορῶς τῶν Στρατιωτικῶν Τοσμάδους ἐτεδοκίμασε τὸ κίνημα τῶν ἀξιωματικῶν. Ὁ Τρικούτης ὄμιος κατηγορῶν ἄνεστις, συνεκρότησε ἄμεσοῦς ἰταγορῶς συμβόλοιο, τὸ ὅποιον ἀπεφῆσε νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποστῆθῃ τιμωρία τῶν προηπατίων. Τὴν ἰδια ἀπόφασι ἔλαβε καὶ ὁ Ἀντιβασιλεὺς.

Στὸ μεταξῷ, ὁ στρατὸς διατελοῖσε σὲ ἀναδομασῷ. Ἀπὸ τῆς ἐπαρχικῆς φρουρῆς ἔφταναν τηλεγραφήματα τῶν ἀξιωματικῶν, ποῦ...ἐπκηρόσσαντο ἀλλήλλήγγωσι μὲ τοὺς συναδέλφους τῶν τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ τελευταῖα ἀπόφασις, πὸν εἶχαν λάβει ὁ ἀξιωματικὸς στὴ Λέσχῃ τους, ἦταν νὰ παρεμπόδιον τὴν ἐξαικολοθηθῆ τῆς ἐκδόσεως τῆς « Ἀκροπόλεως » καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέψον στὸ Βλάση Γαβριηλίδη νὰ ἐναπυτοσθῆ στὴν Ἑλλάδα ! Τίποτε ὄμιος δὲν ἔγινε ἀπὸ τῆς ἀπειλῆς αὐτῆς. Καὶ ὁ ὁ κινηματικὸς ἔμειναν ἀτιμωρητοῦ, εἰπειτα ἀπὸ μὰ δικῆ μεροληπτικῆ, ἀλλ' ὡς ἱστορικῆ ἐφημερίε ἐξαικολοθηθῆ τὴν σταδιοδρομῆα τῆς, καὶ ὁ Γαβριηλίδης δὲν ἔπαυε νὰ χτυπᾶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ κάθε σῆπιο κλαδὶ τοῦ κρατικῶ ἢ κοινωνικῶ δένδρου.